

(1) การขยายผลในสถานศึกษาตนเอง

โครงการ Fin. ดี We Can Do!!! Season 2 เยาวชนชนเผ่า รู้จักคิด รู้จักใช้ ใส่ใจการเงิน ได้มีการเริ่มดำเนินโครงการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 เป็นต้นมา โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ทางการเงินที่หลากหลาย เช่น การอบรมให้ความรู้ทางการเงินที่ถูกต้อง การจัดกิจกรรมเกมทางการเงิน การถอดบทเรียนทางการเงิน การจัดนิทรรศการทางการเงิน และการเผยแพร่ความรู้ทางการเงินแก่เยาวชนชนเผ่าในสถานศึกษา จำนวน 4 ชนเผ่า ได้แก่ ปาเกอญอ ไทใหญ่ ลัวะ และม้ง ซึ่งผลการดำเนินกิจกรรมส่งผลให้กลุ่มเยาวชนแกนนำ กลุ่มเยาวชนผู้เข้าร่วมโครงการ และกลุ่มเยาวชนในชุมชนหมู่บ้าน มีความรู้และทักษะทางการเงินเพิ่มขึ้น สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางการเงินไปในทางที่ดีขึ้น

สำหรับการดำเนินกิจกรรม ในปี พ.ศ. 2562 ผู้ดำเนินโครงการได้มีการปรับปรุงผลงานโดยการเพิ่มเติมเนื้อหาความรู้ทางการเงิน การใช้สื่อมัลติมีเดียในการสร้างความสนใจให้กับนักเรียน นักศึกษา ในการร่วมทำกิจกรรม ในส่วนของการขยายผลในสถานศึกษา ได้มีการขยายกลุ่มเป้าหมายภายในสถานศึกษาจาก 4 ชนเผ่า เป็นนักศึกษาทั้งหมดในสถานศึกษา เพื่อให้นักเรียน นักศึกษาทุกคนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมได้อย่างทั่วถึง และสถานศึกษาได้มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้การส่งเสริมความรู้ทางการเงินขึ้น เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษาดูงาน และจัดกิจกรรมทางการเงินแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ที่สนใจเพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นต้นแบบแก่สถาบันอาชีวศึกษาอื่น ๆ อีกด้วย

(2) การขยายผลไปยังสถานศึกษาอื่น ๆ

โครงการเยาวชนชนเผ่า รู้จักคิด รู้จักใช้ ใส่ใจการเงิน มีการพัฒนาปรับปรุงผลงาน และสร้างเครือข่ายขยายผลไปสู่สถาบันอาชีวศึกษาอื่น ๆ โดยสถานศึกษาได้มีบทบาทเป็นผู้ส่งเสริม ผลักดัน และเป็นแบบอย่างในการกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมการเรียนการสอน สร้างเครือข่ายเยาวชนแกนนำทางการเงินในสถานศึกษา องค์การวิชาชีพนักศึกษา (อกท.) ทั่วประเทศ และการส่งเสริมความรู้ทางการเงินแก่สถาบันอาชีวศึกษาในเครือข่ายจำนวน 11 แห่ง ดังนี้

- 1) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกำแพงเพชร
- 2) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงราย
- 3) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีตาก
- 4) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครสวรรค์
- 5) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา
- 6) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพิจิตร
- 7) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบูรณ์
- 8) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่
- 9) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลำพูน
- 10) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุโขทัย
- 11) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุทัยธานี

ขั้นตอนในการขยายผลไปสู่เครือข่ายสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรภาคเหนือ จำนวน 11 แห่ง มีดังนี้

1. วางแผนศึกษาเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ทราบถึงปัญหา ต้องการ และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย เพื่อจะได้นำมาวางแผนการดำเนินงาน วิธีการและวางแผนงบประมาณ
2. นำข้อมูลปัญหา และความต้องการมาศึกษาหาความรู้ เตรียมตัวให้ความรู้ เตรียมอุปกรณ์เตรียมคู่มือการสอน
3. นำโครงการไปเสนอผู้บริหารวิทยาลัย ให้รับรองในที่ประชุม

ขั้นตอนที่ 1 ดำเนินการโดยการให้ความรู้ความเข้าใจทางการเงินที่ถูกต้องแก่กลุ่มเป้าหมายเยาวชนแกนนำของแต่ละสถานศึกษา โดยจัดขึ้นในระหว่างการอบรมเชิงปฏิบัติการคณะกรรมการนักเรียน นักศึกษา ภาคเหนือ โดยมีเยาวชนแกนนำแต่ละสถานศึกษา แห่งละ 15 คน รวมทั้งหมด 165 คน และแกนนำเยาวชนวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ จำนวน 35 คน รวมทั้งสิ้น 200 คน ในการจัดการอบรมได้มีการให้ความรู้ความเข้าใจผ่านสื่อมัลติมีเดีย เอกสาร แผ่นพับ และโปสเตอร์ทางการเงินและมีการระดมสมองและถอดบทเรียนหัวข้อ “ปัญหาการเงินในวัยเรียน” บนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นตอนที่ 2 ติดตามผลการขยายเครือข่ายแกนนำเยาวชนแกนนำขององค์การวิชาชีพนักศึกษา ทั้ง 11 แห่ง โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 : การสร้างแกนนำในสถานศึกษา

ดำเนินการโดยแต่ละสถานศึกษาได้มีการคัดเลือกเยาวชนแกนนำภายในสถานศึกษา จัดตั้งกลุ่มเยาวชนแกนนำความรู้ทางการเงินในสถานศึกษา โดยที่ทีมเกษตรสันป่าตองจะเป็นพี่เลี้ยงกลุ่ม เพื่อคอยให้คำแนะนำและติดตามผลการดำเนินงานของแต่ละสถานศึกษา แต่ละกลุ่มจะมีพี่เลี้ยง 2 คนต่อสถานศึกษา จากนั้นจัดทำทะเบียนประวัติแกนนำในสถานศึกษา ประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเงิน และการถอดบทเรียนปัญหาทางการเงินของแต่ละสถานศึกษา

ระยะที่ 2 : การเผยแพร่ความรู้ของเยาวชนแกนนำในสถานศึกษา ในแต่ละสถานศึกษาได้ดำเนินโครงการส่งเสริมความรู้ทางการเงิน กิจกรรมส่งเสริมธุรกิจและออมทรัพย์ ซึ่งดำเนินงานโดยชมรมวิชาชีพของแต่ละสถานศึกษา เช่น วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา ดำเนินกิจกรรมธุรกิจเกษตรพาน้องเรียนรู้เรื่องการเขียนแผนธุรกิจ Smart Farmer วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ ดำเนินโครงการอบรมส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียน เป็นต้น

ระยะที่ 3 : การขยายผลสู่ชุมชนและสังคมภายนอก โดยแต่ละสถานศึกษาจัดกิจกรรมให้ความรู้ทางการเงินในหมู่บ้านและชุมชนโดยใช้ภาษาชนเผ่าเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ โดยจัดเป็นกิจกรรมพัฒนาความสัมพันธ์ชุมชน

(3) การใช้งบประมาณและความคุ้มค่า

ใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

ลำดับ	รายการ	จำนวนเงิน (บาท)
1	เอกสารการอบรมให้ความรู้ 200 ชุด ๆ ละ 4.5 บาท	900
2	ซีดีพร้อมกล่องใส่ซีดี 36 ชุด ๆ ละ 15 บาท	540
3	แผ่นพับ 600 แผ่น ๆ ละ 3.5 บาท	2,100
4	เอ็กส์สแตนดท์ 12 ชุด ๆ ละ 250 บาท	3,000
5	โปสเตอร์ PP FILM 12 ชุด ๆ ละ 300 บาท	3,600
6	กระดานเอน 4 ริม ๆ ละ 125 บาท	500
7	แฟ้มประวัติแกนนำเครือข่าย 12 แฟ้ม ๆ ละ 50 บาท	600
8	รูปเล่มเอกสารเกี่ยวกับการเงิน 300 เล่ม ๆ ละ 24 บาท	4,800
9	คู่มือการจัดกิจกรรมทางการเงิน 72 เล่ม ๆ ละ 55 บาท	3,960
รวมทั้งสิ้น (สองหมื่นบาทถ้วน)		20,000

ผู้ดำเนินโครงการได้มีการวางแผนการใช้งบประมาณและมีการตั้งงบประมาณล่วงหน้า และมีการทบทวนงบประมาณโดยตลอด โดยค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นวัสดุเพื่อจัดทำคู่มือการอบรม จัดทำนิทรรศการให้ความรู้ ทำให้มีค่าใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า ชื่อของในปริมาณเหมาะสม จัดซื้อวัสดุต่าง ๆ ที่มีคุณภาพ ทนทาน และจัดซื้อจากร้านที่ขายราคาที่สมเหตุสมผล ทำให้บริหารโครงการได้ลุล่วงภายในวงเงินที่กำหนด จัดกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย ได้แก่ การอบรมให้ความรู้ การผลิตสื่อความรู้ทางการเงิน และจัดนิทรรศการ เป็นต้น ทุกขั้นตอนของการจ่ายเงิน จะมีการจดบันทึกบัญชีและมีหลักฐานการจ่ายเงินอย่างชัดเจนและโปร่งใส

และมีการวางแผนใช้จ่าย วางแผนเดินทางไปเสนอโครงการต่อผู้บริหารวิทยาลัยเกษตรภาคเหนือ ทำให้ค่าใช้จ่ายเดินทางอยู่ในค่าใช้จ่าย โครงการอบรมคณะกรรมการนักเรียน นักศึกษา องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ภาคเหนือ โดยจัดขึ้น ณ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีตาก ซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกปีอยู่แล้ว ทำให้ลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางของดำเนินโครงการและเยาวชนแกนนำที่เป็นกลุ่มเป้าหมายได้เป็นจำนวนมาก

งบประมาณในการติดตามผลการดำเนินงานของสถานศึกษาเครือข่าย ผู้ดำเนินโครงการได้ใช้ช่วงเวลาการประชุมคณะกรรมการองค์การวิชาชีพนักศึกษา (อกท.) โดยใช้เวลาหลังจากเลิกประชุมในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาแต่ละแห่ง ถือเป็นการประหยัดงบประมาณในการดำเนินโครงการได้เป็นอย่างดี

(4) ผลลัพธ์เชิงประจักษ์และการติดตามผล

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่

โครงการ Fin. ดี We Can Do!!! Season 2 เยาวชนชนเผ่า รู้จักคิด รู้จักใช้ ใส่ใจการเงิน เมื่อดำเนินโครงการแล้วเสร็จส่งผลให้เกิดเครือข่ายแกนนำความรู้ทางการเงินในแต่ละสถานศึกษาทั้ง 11 แห่ง และภายในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่อีกด้วย โดยแกนนำความรู้ทางการเงินดังกล่าวมีความรู้และทักษะทางการเงินเพิ่มขึ้น จากการร่วมกิจกรรมสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางการเงินไปในทางที่ดีขึ้นได้

ผลที่เกิดขึ้นโดยตรงกับผู้ดำเนินโครงการและแกนนำมีความรู้และทักษะทางการเงินเพิ่มขึ้นจากการทำโครงการ สามารถนำความรู้ทางการเงินไปถอดบทเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ เป็นผู้มีจิตอาสาในการทำงานร่วมกับทีมโดยรับบทบาทหน้าที่พร้อมที่จะปรับเปลี่ยนกำหนดบทบาทเพื่อสร้างวินัยทางการเงินให้เหมาะสมกับผู้ร่วมกิจกรรม ผลของการลงมือทำด้วยตนเองสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมีความกล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำ และกล้าที่จะเรียนรู้ ภายใต้การนิเทศติดตามของครูที่ปรึกษา จนกระทั่งเกิดความเชื่อมั่นในตนเองและมีความมุ่งมั่นที่จะขยายผลไปยังเยาวชนกลุ่มอื่น ๆ ในสังคม

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่เป็นแหล่งเรียนรู้ และศึกษาดูงานด้านกิจกรรมส่งเสริมความรู้ทางการเงิน และมีการจัดทำหลักสูตรค่ายเยาวชนแกนนำความรู้ทางการเงิน เกิดกลไกการสร้างวินัยทางการเงิน เกิดกระบวนการสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางการเงินในสถานศึกษา ชุมชน และสังคม มีกลไกการถ่ายทอดความรู้จากต้นแบบสู่แกนนำเครือข่าย สามารถนำองค์ความรู้ขยายผลสู่ครอบครัว ชุมชน และสถาบันอื่น ๆ ได้ นอกจากนี้ นักเรียน นักศึกษายังเกิดความภาคภูมิใจ ที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินกิจกรรมร่วมกันกับธนาคารแห่งประเทศไทย และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่มีบันทึกข้อตกลงร่วมกันในการส่งเสริมความรู้ทางการเงินแก่นักเรียน นักศึกษา อาชีวะซึ่งเป็นอนาคตในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับสถานศึกษาเครือข่าย 11 แห่ง มีดังนี้

สถานศึกษาแต่ละแห่งมีการคัดเลือกเยาวชนแกนนำภายในสถานศึกษา โดยจัดตั้งเป็นกลุ่มเยาวชนแกนนำความรู้ทางการเงินในสถานศึกษา เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมส่งเสริมความรู้ทางการเงินทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยแกนนำแต่ละคนจะได้รับการอบรมให้ความรู้ทางการเงิน และมีการจัดทำทะเบียนประวัติแกนนำในสถานศึกษา แกนนำทุกคนผ่านการประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเงิน และมีการถอดบทเรียนปัญหาทางการเงินของแต่ละสถานศึกษา เพื่อให้การจัดกิจกรรมสอดคล้องกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา

การขยายผลของแกนนำภายในสถานศึกษา โดยที่แต่ละสถานศึกษาได้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ทางการเงิน กิจกรรมส่งเสริมธุรกิจ กิจกรรมการออมทรัพย์ ซึ่งแต่ละกิจกรรมสามารถพัฒนานักเรียน นักศึกษาด้านความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการวางแผนการเงิน การใช้จ่ายเงิน รวมไปถึงการออมเงิน โดยแต่ละสถานศึกษาได้มีการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

- 1) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครสวรรค์ ดำเนินกิจกรรมพืชกรรมนำความรู้สู่ธุรกิจและ
ออมทรัพย์ และกิจกรรมของไร่ค่าที่ให้เงิน
 - 2) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลำพูน ดำเนินกิจกรรมพืชกรรมร่วมใจสร้างรายได้สู่การออม
และกิจกรรมพัฒนาส่งเสริมธุรกิจและออมทรัพย์
 - 3) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพิจิตร ดำเนินกิจกรรมคาร์แคร์สร้างรายได้สู่ออนาคต
 - 4) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกำแพงเพชร ดำเนินกิจกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
เพื่อจำหน่าย
 - 5) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุโขทัย ดำเนินกิจกรรมสร้างอาชีพสู่รายได้จากดอกไม้
ประดิษฐ์ กิจกรรมรีไซเคิลใครก็ได้ และกิจกรรมรายได้จากขยะ
 - 6) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีตาก ดำเนินกิจกรรมศูนย์บ่มเพาะรัฐวิสาหกิจขนาดย่อม
กิจกรรมหารายได้จำหน่ายอาหารตามสั่ง
 - 7) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ ดำเนินกิจกรรมชมรมอุตสาหกรรมทำเงิน และกิจกรรม
อบรมส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียน
 - 8) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา ดำเนินกิจกรรมธุรกิจเกษตรพาน้องเรียนรู้เรื่องการ
เขียนแผนธุรกิจ Smart Farmer และกิจกรรมขุดน้ำมีค่านำมาสร้างทุน
 - 9) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุทัยธานี ดำเนินกิจกรรมของไร่ค่าที่ให้ทุน และกิจกรรมศูนย์
บ่มเพาะรัฐวิสาหกิจสร้างรายได้
 - 10) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ ดำเนินกิจกรรมติดตามอาวุธทางปัญญา แก้ปัญหา
ทางการเงิน กิจกรรมเลดี้มีนิมาร์ท และกิจกรรมของเก่ามีราคาสร้างคุณค่าหารายได้
- ผลจากการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ข้างต้น ส่งผลให้นักเรียน นักศึกษาในกลุ่มเครือข่าย เกิดความ
เข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะทางการเงิน จนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
เห็นคุณค่าของการวางแผนการเงิน การสร้างรายได้ การเก็บออม และการบริหารจัดการการเงินอย่าง
เป็นระบบ

(5) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

1. ปัญหาและอุปสรรค

- 1.1 กลุ่มเครือข่ายแกนนำอยู่ต่างสถานศึกษาทำให้ติดตามผลทำได้ยากและไม่เต็มที่
- 1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญหรือให้ความสนใจต่อโครงการฯ น้อย
- 1.3 กลุ่มผู้เป้าหมายไม่ได้ให้ความสนใจ เนื่องจากไม่เห็นประโยชน์ หรือ ไม่มีเงินเก็บ
- 1.4 มีสถานศึกษาที่ติดตามผลไม่สำเร็จ ได้แก่

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงราย

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบูรณ์

2. แนวทางการแก้ไขปัญหา

การประสานงานกลุ่มเครือข่ายแกนนำความรู้ทางการเงินทั้งระบบออฟไลน์และออนไลน์
เพื่อให้การประสานงานและการติดตามผลการดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย